

جامعه‌شناسی

(کلیات، مبانی و مفاهیم)

دکتر علی نورز

www.ketab.ir

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

نوری، علی، ۱۳۵۴-، [دکتر]

جامعه‌شناسی (کلیات، مبانی و مفاهیم) / علی نوری؛ ویراستاران علمی

طاهره عساکره و فریما جمشیدی.

مشخصات نشر:

تهران: پیک اندیشه آموزگار، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری:

۲۱۴ ص

شابک:

۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۸۹۴-۸

وضعیت فهرست نویسی:

فیبا

یادداشت:

کتابنامه: ص. ۲۱۱-۲۱۴.

موضوع:

جامعه‌شناسی

موضوع

Sociology

شناسه ورودی:

عساکره، طاهره، ۱۳۷۹-، ویراستار

شناسه افزوده

جمشیدی، فریما، ۱۳۸۰-، ویراستار

رده بندی کنگره

HM ۶۰۶

رده بندی دیویی:

۳۱۰

شماره کتابشناسی ملی:

۷۳۳۹۲۰۶

انتشارات پیک اندیشه آموزگار

نام کتاب: جامعه‌شناسی (کلیات، مبانی و مفاهیم)

تألیف: دکتر علی نوری

ویراستاران علمی: خانم طاهره عساکره و خانم فریما جمشیدی

ویراستار ادبی: خانم منصوره یعقوبی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

چاپ و صحافی: دیجیتال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۸۹۴-۸

بها: ۵۰۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران - خیابان آزادی- جنب ایستگاه مترو توحید - کوچه سامانی - پلاک ۱۵ - واحد ۱

۰۹۳۶۲۷۲۲۲۱۱ - ۰۶۶۴۳۵۱۷۴ - ۰۱۴۷ ۶۶۹۳۰

وب سایت: www.peykeandishe.ir

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۱۷	تفکر اجتماعی
۱۸	دانش جامعه‌شناسی
۱۹	جامعه‌شناسی به‌عنوان رشته دانشگاهی
۲۰	فواید مطالعه جامعه‌شناسی
۲۰	جامعه‌شناسی در ایران
۲۱	حوزه‌های جامعه‌شناسی
۲۱	نظریه‌های جامعه‌شناسی
۲۱	جامعه‌شناسان چگونه جامعه را مطالعه می‌کنند؟
۲۳	پرسش و پاسخ

فصل دوم: فرهنگ

۲۷	جامعه و فرهنگ
۲۸	ارتباط نمادی
۲۸	هنجارهای فرهنگی
۲۹	قوم‌مداری
۲۹	ناخر فرهنگی
۲۹	ضربه یا شوک فرهنگی
۳۰	نسبیت فرهنگی
۳۰	معنای انسان بودن چیست؟
۳۱	پرسش و پاسخ

فصل سوم: پایگاه و نقش اجتماعی

۳۴	رابطه نقش و پایگاه اجتماعی و مفاهیم همسو
۳۴	پایگاه اجتماعی متجانس و غیرمتجانس
۳۵	منشأ پایگاه اجتماعی و انواع آن
۳۵	عوامل تعیین‌کننده پایگاه اجتماعی
۳۶	نقش اجتماعی
۳۷	بازی نقش یا نقش بازی کردن
۳۷	نقش‌نمایشی
۳۷	شبکه (مجموعه) نقش‌ها

۳۸	تعارض نقش
۳۸	فشار نقش
۳۹	نقش‌های نمونه
۳۹	گروه‌های مرجع و ایفای نقش
۳۹	شخصیت و ایفای نقش
۴۰	پرسش و پاسخ

فصل چهارم: پرورش اجتماعی و شخصیت

۴۳	اهداف بنیادی اجتماعی شدن
۴۴	دیگری تعریف یافته
۴۴	دیگری مؤثر با نفوذ
۴۵	تمایز میان "من فرد" و "من اجتماعی"
۴۵	انواع اجتماعی شدن
۴۵	شخصیت
۴۵	عوامل تأثیرگذار در رشد شخصیت فرد
۴۶	چرا به آنچه انجام می‌دهیم اعتقاد داریم خلق واقعیت اجتماعی
۴۷	پرسش و پاسخ

فصل پنجم: گروه‌های اجتماعی

۴۹	مهم‌ترین ویژگی‌های گروه اجتماعی
۴۹	تفاوت گروه اجتماعی با شبه گروه
۵۱	گمیشافت و گزلفافت
۵۱	تقسیم‌بندی گروه‌های اجتماعی
۵۳	چرا همه نمی‌توانند مانند ما باشند؛ مسئله قوم مداری
۵۴	پرسش و پاسخ

فصل ششم: نهادهای اجتماعی

۵۸	نهادهای نخستین یا اصلی
۵۹	نهادهای دومین
۵۹	ویژگی‌های نهادهای اجتماعی
۶۱	پرسش و پاسخ

فصل هفتم: کنترل اجتماعی

۶۴	هدف کنترل اجتماعی
۶۴	انواع کنترل اجتماعی

۶۵	کنترل رسمی و غیررسمی
۶۵	مجریان کنترل اجتماعی
۶۶	اهمیت کنترل اجتماعی
۶۶	چگونه جامعه به وجود می‌آید؟
۶۷	'یا انسان‌ها آزادند؟'
۶۸	پرسش و پاسخ

فصل هشتم: رفتار انحرافی

۷۱	انواع انحرافات
۷۲	تبیین زیست‌شناختی انحراف (تبیین جسمانی)
۷۲	تبیین روان‌شناختی
۷۲	تبیین رفتار انحراف از دید جامعه‌شناسی
۷۴	خرده فرهنگ منحرف
۷۵	پرسش و پاسخ

فصل نهم: طبقه اجتماعی

۷۸	شاخص‌های تعیین طبقه اجتماعی
۷۸	پایگاه اجتماعی، تفاوت طبقه اجتماعی با تشریح اجتماعی و کاست
۷۹	کاست
۸۲	پرسش و پاسخ

فصل دهم: تحرک اجتماعی

۸۶	پیشینه مطالعه تحرک اجتماعی
۸۶	کاربردهای جامعه‌شناختی و علل اهمیت بحث تحرک اجتماعی
۸۷	انواع تحرک اجتماعی
۸۸	بسترهای کلی تحرکات اجتماعی
۸۹	عوامل تحرک اجتماعی
۹۰	دشواری تحرک اجتماعی در جهان جدید
۹۰	عوارض و هزینه‌های تحرک اجتماعی
۹۱	فرصت‌های تحرک اجتماعی
۹۳	پرسش و پاسخ

فصل یازدهم: رفتار جمعی

۹۸	خصوصیات رفتار جمعی
۹۹	انواع رفتار اجتماعی از دیدگاه وبر
۱۰۰	عوامل تعیین کننده رفتار جمعی

۱۰۲ پرسش و پاسخ

فصل دوازدهم: سازمان های رسمی

۱۰۶ تعریف سازمان

۱۰۶ سازمان رسمی و سازمان غیررسمی

۱۰۶ تفاوت نهاد و سازمان

۱۰۷ نقش سازمانی

۱۰۸ مقام

۱۰۹ پرسش و پاسخ

فصل سیزدهم: قدرت اجتماعی

۱۱۴ انواع اقتدار از دیدگاه وبر

۱۱۴ سرچشمه های قدرت اساساً چهار دسته هستند

۱۱۵ تأثیر قدرت بر هیبر

۱۱۵ قدرت شخصی و قدرت اجتماعی

۱۱۵ نفوذ

۱۱۶ راه های تشخیص قدرت

۱۱۶ کارکردهای حکومت

۱۱۶ انواع حکومت

۱۱۷ نخبان

۱۱۷ گروه های ذینفع

۱۱۷ افراد با نفوذ اجتماع

۱۱۷ قدرت بالفعل و قدرت بالقوه

۱۱۷ گروه های اقلیت و قدرت

۱۱۸ پرسش و پاسخ

فصل چهاردهم: جنبش های اجتماعی

۱۲۲ انواع جنبش های اجتماعی

۱۲۳ شیوه های طبقه بندی دیگر از جنبش های اجتماعی

۱۲۴ مراحل جنبش های اجتماعی

۱۲۵ اوضاع اجتماعی مسبب جنبش های اجتماعی

۱۲۶ پرسش و پاسخ

فصل پانزدهم: دگرگونی اجتماعی و فرهنگی

- ۱۳۰..... نظریه‌های دگرگونی اجتماعی
- ۱۳۰..... عوامل مؤثر بر دگرگونی اجتماعی
- ۱۳۲..... کندی آهنگ دگرگونی اجتماعی
- ۱۳۲..... چگونگی آغاز دگرگونی در جامعه
- ۱۳۲..... تغییرات اجتماعی در ایران
- ۱۳۲..... آیا فرد به‌راستی دگرگونی ایجاد می‌کند؟
- ۱۳۴..... پرسش و پاسخ

فصل شانزدهم: نابرابری اجتماعی

- ۱۴۷..... قشربندی اجتماعی
- ۱۳۸..... نابرابری‌های مبتنی بر نژاد - قومیت
- ۱۳۹..... تعصب و تبعیض
- ۱۳۹..... الگوهای روابط درون گروهی: همدردی و کثرت‌گرایی
- ۱۳۹..... دیدگاه‌های جامعه‌شناختی در قبال برابری نژادی و قومی
- ۱۴۰..... نابرابری جنسیتی
- ۱۴۰..... علل تفاوت‌های جنسیتی
- ۱۴۱..... دیدگاه‌های جامعه‌شناختی در خصوص قشربندی جنسیتی
- ۱۴۱..... چرا نابرابری اجتماعی استمرار می‌یابد؟
- ۱۴۲..... پرسش و پاسخ

فصل هفدهم: خانواده

- ۱۴۶..... خانواده مصداقی از گروه
- ۱۴۶..... خانواده مصداقی از نهاد اجتماعی
- ۱۴۷..... تفاوت خانواده با خانوار
- ۱۴۷..... انواع خانواده
- ۱۵۰..... تأثیر نهادهای اجتماعی بر خانواده
- ۱۵۲..... مقایسه ساختار خانواده گسترده و هسته‌ای (تفاوت استحکام خانواده‌ها)
- ۱۵۳..... چرا خانواده هسته‌ای پدید آمد؟
- ۱۵۴..... چرا درجه استحکام خانواده گسترده بیشتر از خانواده هسته‌ای است؟
- ۱۵۶..... مشکلات خانواده‌های عصر جدید
- ۱۶۰..... علل بحران‌های زناشویی در خانواده‌های معاصر

۱۶۱	ساختار خانواده
۱۶۲	عوامل دخیل در انتخاب همسر
۱۶۴	پرسش و پاسخ

فصل هجدهم: جمعیت و محیط زیست

۱۷۷	جمعیت
۱۷۹	محیط زیست شهری
۱۸۰	الگوهای رشد شهری
۱۸۰	محیط زیست بوم شناختی
۱۸۲	پرسش و پاسخ

فصل نوزدهم: جامعه شناسی شهری و روستایی

۱۸۵	مفاهیم مرتبط با جامعه‌شناسی شهری
۱۸۶	موضوعات و مفاهیم مورد مطالعه در جامعه‌شناسی شهری
۱۸۷	ریشه‌های تاریخی و اجتماعی نظری جامعه‌شناسی شهری
۱۸۹	بوم‌شناسی شهری
۱۹۰	شهرنشینی به منزله روش زندگی
۱۹۰	جامعه‌شناسی شهری جدید؛ اقتصاد سیاسی شهری
۱۹۲	تلفیق دیدگاه‌ها در جامعه‌شناسی شهری جدید
۱۹۲	جامعه‌شناسی روستایی
۱۹۳	مسائل مورد بررسی جامعه‌شناسی روستایی
۱۹۴	پرسش و پاسخ

فصل بیستم: مفاهیم جامعه‌شناسی

۱۹۷	مفاهیم جامعه‌شناسی
۲۱۱	منابع

جامعه‌شناسی حوزه گسترده‌ای از مطالعات و بررسی‌ها است که پدیده‌های اجتماعی را موضوع خود قرار داده است. بررسی روابط اجتماعی بین افراد، نهادها، انجمن‌ها، گروه‌های هم‌جنس، هم‌سن و ... به نتایج جالب و جویز منتهی می‌شود. در این کتاب نگارنده کوشیده است حاصل تجربیات خود در سال‌های تدریس این رشته دانشگاهی و مباحثه با استادان، پژوهشگران و دانشجویان را با اصحاب اندیشه و دانش اجتماعی به اشتراک بگذارد، و البته، از نظرات انتقادی و اصلاحی خوانندگان محترم اثر، بهره‌مند شود.

کتاب شامل ۲۰ فصل است و موضوعات فصل‌ها، متناسب با عنوان کتاب، به شرح زیر است: فصل اول به کلیات می‌پردازد: تعریف جامعه‌شناسی، فواید آن، تفکر جامعه‌شناختی و دانش جامعه‌شناسی از موضوعات آن است. در فصل‌های دوم تا نهم؛ مضامین اساسی در علم جامعه‌شناسی به شرحی که در فهرست کتاب ذکر گردیده است، مورد بحث قرار گرفته‌اند. تلاش مؤلف این بوده است که مطالب تا حد امکان به صورت ساده و شیوا مطرح شوند و خواننده‌ای که این کتاب را به‌عنوان اولین کتاب در رشته جامعه‌شناسی، انتخاب کرده است، از مطالعه آن لذت ببرد. بدین ترتیب، مطالعه این کتاب می‌تواند زمینه‌ای برای مطالعات عمیق‌تر و گسترده‌تر در حوزه جامعه‌شناسی فراهم آورد. در فصل بیستم کتاب، مفاهیم اساسی رشته جامعه‌شناسی مطرح و درباره هریک از آنها توضیح مختصری آمده است که بیانگر تلاش مؤلف برای آشنایی خوانندگان محترم با مفاهیم مهم این رشته است. از زحمات خانم‌ها طاهره عساکره و فریما کشیدی جهت ویرایش علمی و اصلاح بخش‌هایی از کتاب کمال تشکر دارم. همچنین از خانم سهیلا علی پور جهت تایپ و ویرایش املائی مطالب سپاسگزارم.

علی نوری

پاییز ۱۳۹۹

Nouri54@yahoo.com